

Agurkdyrking i klassen (lærerens beretning)

Tekst/illustrasjoner:

Ann-Hege Bø (Nordkisa skole)/Øyvind Olsholt og Kristian Westgård (Eidsvold Blad)

Filosofiske spørsmål:

Ariane Schjelderup og Øyvind Olsholt

Sist oppdatert: 18. februar 2004

Vi skulle ha om spiring i tredje klasse. Alle lærer mer av å gjøre ting fremfor å se ting i en bok, men de fleste planter bruker ganske lang tid på å vokse, og barn vil helst at ting skal være ferdige ganske raskt. Jeg bestemte meg derfor for å dyrke agurker med klassen. Jeg visste at agurker gror rimelig raskt, samt at «det blir noe ut av det». Det burde derfor være mulig å bli ferdig med prosjektet før ferien. NB: Agurker bør sås i februar – mars.

Oppfordring til alle planteglade elever og lærere!

Hvis dere har dyrket agurker eller andre vekster i klasserommet: fortell oss om det! Hva gjorde dere og hva ble resultatet, hvor mange frukter fikk dere? Vi kan publisere oppslaget her på sidene! Ikke glem å sende oss bilder av dere selv og plantene!

Forberedelser

I klassen var det 26 elever, og alle burde få så noe. Jeg anskaffet derfor noen pakker agurkfrø, og to pakker pelargonja-frø. Vi fikk noen små potter fra en forelder, resten kjøpte vi. Vi trengte like mange som vi hadde frø.

Vi trengte også større potter ettersom plantene vokste, så vi anskaffet potter i to større størrelser til. Helt til slutt i veksten, skulle plantene over i 10-liters bøtter. Pottene hadde hull i bunnen, i bøttene lagde vi selv hull (med kniv), 2 cm i diameter.

Vi kjøpte inn blomsterjord med gjødsel (hønsemøkk) – 40 liters sekker. Vi trengte også blomsterpinner (lange) og snorer til å binde opp plantene med.

Vi trengte også brett/fat med minimum 5-6 cm kant. Vi hentet smågrus/stein fra strøkassen på skolen (pass på at det ikke er tilsatt salt eller andre ting). Dette brukte vi til å lage et selvvanningssystem.

Hva gjorde vi?

Vi sådde 10. mars, men kunne godt ha sådd litt tidligere. I pottene med ca. 10 cm diameter sådde vi tre agurkfrø, pelargonjaene fikk en liten potte hver. Vi satte navn på pottene, slik at ungene kunne se hvilke som var deres frø.

I klassen hadde vi benker, disse brukte vi til å sette brettene med blomsterpinner på. Benkene ble plassert inntil vinduet, hvor det var panelovner, så det ble som et drivhus for plantene. Vi dekket pottene med plastfolie som vi fjernet når frøene begynte å spire.

Vi vannet med jevne mellomrom, ungene byttet på å gjøre det. Det var ikke like enkelt for alle å ikke vanne for mye, men det gikk greit etter hvert. Selv om vi hadde fatene som fungerte som selvvanningssystem, måtte vi vanne tre-fire ganger – også i påsken. Heldigvis tok en mamma jobben (det var veldig mye sol den påsken).

Det er mye ompottingsarbeid med agurker, men ungene var ivrige i arbeidet. De lærte raskt at plantene måtte pottes om når røttene stakk ut gjennom hullene i bunnen. Jeg lot det stå igjen en plante som ikke ble pottet om til de største pottene, og vi så da at den ikke vokste noe særlig mer.

Ettersom vi pottet om tok vi vekk navnelappene slik at plantene ble noe alle hadde sammen. Da vi hadde pottet om til 10-liters bøtter, trakk vi snorer fra bøttene og opp i taket. Plantene fikk da noe å slynge seg rundt (de trenger litt «hjelp» også, slik at de ikke vokser alle veier). Underveis knep vi av villskudd og blomster som ikke ville gi agurker.

Resultatet

Såingen foregikk før storefri, og da vi kom inn igjen løp ungene bort til pottene for å se om det var begynt å spire. Det var det jo ikke; først etter en uke kom de første spirene på agurkene, og pelargoniene brukte lenger tid. Vi brukte tid på å titte på plantene hver morgen.

Det var litt undring over hvorfor frøbladene og de vanlige bladene var forskjellige. Pelargoniane hadde dessuten samme blader som agurkplantene til å begynne med. Men så ble de ulike igjen. Det var også forskjell på hvor lang tid det tok før de enkelte agurkplantene spirte. Ungene hadde lagt merke til at de plantene som stod på østsiden ikke vokste like raskt som de på sørsiden, og vi snakket sammen om plantenes behov for lys, varme og vann.

Etter ca. en og en halv måned høstet vi de første agurkene. Det var de beste agurkene vi noen gang hadde smakt, selvfølgelig.

Vi lot plantene leve i klasserommet frem til sommerferien. Agurkplantene var vanskelige å flytte, men pelargoniaene ble gitt bort, og blomstret flott.

Etterspill

Dette var et prosjekt ungene tilsynelatende var veldig opptatt av. Etter hvert ble flere på skolen det også, og de ble intervjuet i lokalavisen (Eidsvold blad). Jeg har snakket med en forelder nå (januar året etter), og barna snakker visstnok fortsatt om agurkene sine.

Ideer til filosofiske samtaler

1. Å vokse

Er det egentlig mulig å forstå hvordan et lite frø kan bli til en stor plante med stengel, blader, blomster og frukter, selv om vi får vite hvordan det skjer? Hvordan kan noe uendelig lite bli til noe stort og ruvende – helt av seg selv?

2. Om alle hadde blader...

Hvorfor har planter forskjellige typer blader? Hvordan ville det ha vært om alle planter hadde like blad? Hadde vi sett forskjell på dem? Hadde det gjort noe om vi ikke så forskjell på dem? Hvordan hadde det vært om alle andre ting hadde blader også: om husene var dekket med blader, og bordene, stolene, katter, hester – og mennesker?

3. Likheter mellom alt levende

Plantene trenger lys, varme og vann for å vokse. De plantene som fikk lite lys vokste dårligere enn de som fikk mye lys. Og de som hadde liten plass sluttet helt å vokse. Er det slik bare for planter, eller er det slik for dyr og mennesker også? (Forslag til samtale om gjødsel finner du under oppslaget om hvordan du kan lage gjødselvann av brennesle.)